

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătrar de an 9 " (4 ")
Un număr . . . . . -70 fileri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarurile care au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. OICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărătoare și inserțiunile administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caraș Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicații oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

Partea oficială.

Nr. 1789 E. ex 1920.

Drept întregire la concursul ddto 3/16 Iunie 1920 Nr. 1588 Șc. ex 1920, publicat în Nr. 24—27 al „Foi Diecezană” se comunică tuturor pe care îi privește, că spălatul nu li-se oferă elevilor în internatul diecezan și că părinții au să dea o declarație obligându-se la toate condițiile de plată fixate în general și în special.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 6/19 Iulie 1920.

Filaret Musta

archimandrit, vicariu episcopesc.

Hirotonirea și instalarea mitropolitului nostru

NICOLAE

(Continuare)

Cetește apoi dl ministru de culte și instrucțiune publică *P. P. Negulescu* această înțeleaptă și mult grăitoare cuvântare:

Înalti preasfințiți,

Preasfințiți,

Preacucernici părinți,

Dreptcredincioși frați întru Domnul!

Sărbătoarea de astăzi, atât de frumoasă și de înălțătoare prin ea însăși, iese totuși din cadrul actelor religioase de acest fel, ce s'au mai prăznuit de biserica ortodoxă română de dincoace de Carpați. Asupra celorce s'au săvârșit astăzi în sfânta catedrală a Sibitului, se resfrânge lumina de apoteoză a vremilor mărețe ce ni-a fost dat să trăim, și le ridică la înălțimea unui act politic, cu însemnătate istorică. Pentru prima oară șeful bisericesc al românilor ortodocși din Ardeal, Banat și părțile ungurene, ales după vechia constituție a acestei provincii mitropolitane, a fost întărit de regele României și sfințit de primatul din București, în prezența primului ministru al regatului întregit. Guvernul la parte, din toată inima, la bucuria pe care trebuie s'o simta astăzi toată suflarea românească, și aduce, cu acest prilej

omagiile Statului, ca organism politic, celei mai înalte din instituțiile sale, care este biserica ortodoxă română.

Celei mai înalte, și celei mai folositoare. În cartea întunecată a trecutului nostru, în care lungă poveste a restriștei nu e prea des întreruptă de însemnările luminoase ale biruinței, în slovele șterse de vremuri de pe pisaniile bisericilor și în cele păstrate, cu vrednicie și sumpătate, în cronicile și hrisoave, istoria a stors fără încetare firul unui adevăr plin de înțeles: alături de iubirea adâncă a pământului strămoșesc, credința neclintită în Dumnezeu a fost pavăza mântuitoare a neamului românesc de pretutindeni. Pără această credință, în dreptatea de sus, care avea să vină odată, cu atât mai deplină și mai strălucitoare, cu cât se lăsa mai mult așteptată, neamul nostru n'ar fi putut rămânea în picioare, în mijlocul cumplitelor vijelii ce s'au abatut necontenit asupra-i.

Rolul acesta de a întări statul român, unde exista, l-a îndeplinit biserica ortodoxă de dincolo de Carpați. Iar dincoace de lanțul lor, unde neamul românesc era prins în cadrele unui stat străin, biserica ortodoxă a ținut pururea vie conștiința națională și a pregătit în tăcere, ea mai ales, unirea de care ne bucurăm astăzi atât de mult.

Dar în afară de acest rol național, biserica în deobște, mai are de îndeplinit un rol social, în orice stat, fără deosebire. Căci statul nu este decât forma legiuită a viețuirii oamenilor la oalță. Iar aceasta viețuire nu este cu puțință fără anumite idei și sentimente, — ca recunoașterea deplină a dreptului egal de a trăi și de a se bucura de viață a tuturor semenilor noștri, respectul riguros al acestui drept, dorința de a înlesni fiecăruia exercitarea lui, și, mai presus de toate, iubirea pentru cei-ee due, ea și noi, greaua luptă pentru existență, și mila pentru ceice cad întrețnă, supt loviturile împrejurărilor necrutătoare.

Acestea sunt însă, tocmai ideile și sentimentele pe cari le cultivă biserica, sub numele de virtuți creștinești, cu mai mult succes decât o pot face celelalte instituții ale statului, cari n'au la îndemână decât sancțiunile lumești, — atât de neîndestulătoare, — pe când religia ține pururea conștiințele plecate dinaintea justiției divine, de care nimeni nu poate scăpa, nici în această viață, nici în cea de apoi.

Rolul acesta, eminent politic, fiindcă ținde la întărirea statului, prin întărirea temelilor vieții sociale, e chemată să-l joace biserica mai ales acum, în momentele grave, de desorientare morală, prin care trec mai toate popoarele europene, în urma grozavului război, ce de-abea s'a sfârșit. În vârtelul nemilos al luptelor sângeroase, oamenii au pierdut par'ca ceva din

delicateța conștiinței morale, -- multă s'au puțină, -- câtă aveau mai înainte. Viața aproapei și averea lui li-s'au înfățișat, în război, într-o lumină ciudată, de lucruri fără preț, de care se putea dispune, nu numai după legile neînduplecate ale forței armate, care, trebuind să apere eșita să distrugă, -- dar și după bunul plac individual. Căci, în-mulțămirea adâncă a *soldatului*, de a fi ucis un vrăjmaș, și de a fi prefăcut în praf bunurile materiale care-l susțineau în luptă, se înneca poate ceva din sensibilitatea etică a *omului*....

Iar când războiul, cu grozăviile lui, s'a sfârșit, au început miile de lipsuri și de neajunsuri ale unei stări de pace, în care nimic nu mai era la Jocul său. Imensitatea pagubelor materiale suferite de toți a ieșit brusc, și cu brutalitate la iveală. Chiar și la popoarele învingătoare, entuziasmul victoriei s'a răcit încetul cu încetul în fața nenumăratei greșeli ale vieții, și mai ales, în fața enormei scumpiri a traiului. În nemulțămirea generală ce a urmat în chip firesc, contrastele sociale s'au accentuat, lipsele de clasă s'au înțepit și vântul rău al nebuniei dela miazănoapte, vântul anarhiei stupide și sanguinare, care împinge la distrugerea oarbă și brutală a tot ce a fost de preț până acum în viața omenirii, suflă cu furie asupra noastră.

În preajma furtunilor nouă ce ne amenință, biserica are, mai mult ca oricând, datoria ca, urmând menirea ei firească, să lupte pentru îmblânzirea spiritelor înrăite de împrejurări, să predice pacea sufletească pentru toți, să întărească resemnarea creștină în fața fatalităților istorice, și, mai ales, să propoveduiască dragostea și unire între frați. Restabilirea armoniei sociale și politice nu mai e cu puțință astăzi, numai cu mijloace lumești, biserica trebuie să vină în ajutorul statului, cu convingerea, că, întărindu-l pe el, se întărește pe ea însăși. Căci statul e un tot, ce nu poate suferi nici o atingere fără ca toate părțile lui s'o simtă imediat. Și istoria marilor revoluții ni-a arătat, că în momentele critice, când statele se năruiesc, biserica se prăbușește de asemenea. Așa a fost în Franța la sfârșitul veacului al XVIII-lea, așa este astăzi, în nefericita Rusie.

În numele guvernului care reprezintă Statul, și întrucât ministrul de culte este conducătorul politic al bisericii ortodoxe române, care este biserică de stat, mă socotesc dator să semnalez primejdiile ce ne amenință și să lămuresc tututor chemarea vremii. Nădejdiile noastre se îndreptează către păstorii noștri sufletești, de dincoaci și dincolo de Carpați, iar privirile noastre se opresc, stăruitoare asupra noului ales arhiepiscop și metropolit al Sibiului. Viața curată și adâncă învățatură teologică a celui ce a fost ridicat astăzi la această înaltă treaptă bisericească, sunt pentru noi o chezeșie neîndoasă, că cele ce poporul ardelean așteaptă dela alesul său, se vor împlini fără greș.

Înalt Preasfințite!

Din scrierile ce ați dat până acum la lumină, vă cunoaștem ca pe un adânc înțelegător al creștinismului și ca pe un priceput tâlcuitor al învățăturilor Domnului. Știind, v'ați ales ca îndrumător omiletic, un luceafăr al artei oratorice creștine, pe Sf. Ioan Crizostomul, nu ne îndoiim că glasul înalt al Prea Sfinției Voastre va răsună în curând, cu păstorească autoritate, pe frumoasele plaieri ale Ardealului, chemând pretutindeni sufletele dreptcredincioșilor la împlinirea datoriilor către țară și neam.

Dea Dumnezeu, prea milostivul, ca aceste prețioase daruri ale minții, încălzite de focul nestins al credinței, și pătrunși de harul osândeii pentru tot ce e bun și de folos, să lucreze cu spor și să rodească din belșug, pe ogorul bisericii și al statului!

(Urmează)

Sanctiuni necesare.

Curtea marțială a Diviziei 1 Vânători, în intervalul dela 1—30 Mai 1920 a condamnat pe indivizii mai jos notați pentru diferite fapte după cum urmează: 1. Otrók Pál din Arad cond. la 6 luni închisoare pentru furt. 2. Lux Antal din Arad cond. la 6 luni închisoare pentru furt. 3. Apjec Iosef din Macău cond. la 6 luni închisoare și 100 lei amendă contrav. la ord. Nr. 3. ned. Com. Tr.-Tr. 4. Nagy Mihály Arad cond. la 2 luni închisoare și 500 lei amendă pentru că a bătut un soldat român. 5. Vörös Iosef Arad cond. la 2 luni închisoare și 500 lei amendă pentru că a bătut un soldat român.

Curtea marțială a corp. 6 armată, în intervalul dela 1—30 Iunie 1920 a condamnat pe indivizii mai jos notați pentru diferite fapte după cum urmează: 1. Némety László cond. la 1000 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 3. Com. Tr.-Tr. 2. Némety Gáborné cond. la 1000 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 3. Com. Tr.-Tr. 3. Gadó Lajos din Rachis cond. la 3 luni închisoare și 2000 lei amendă contrav. ord. Nr. 3, 21 și 25 ord. Cond. Tr.-Tr. 4. Barfai Gavriila din Orhei, cond. la 2000 lei amendă contrav. art. 77 c. p. combinat cu 50 și 51 Tit. 2. Ad. 5. Gurnesevici Ilona Cluj, cond. la 500 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 21 și 25 comand. Tr.-Tr.

Curtea marțială a Diviziei 18-a Infant. în intervalul dela 1—30 Mai a cond. pe indivizii de mai jos notați pentru diferite fapte după cum urmează: 1. Zsigmond Geró din Târgul Secuilor, cond. la 4 luni închisoare pentru contrav. la ord. Nr. 3 mod. Com. Tr.-Tr. 2. David Dezsó din Târgul Secuilor la un an și 6 luni închisoare și 10.000 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 3 mod. Tr.-Tr.

Curtea marțială a diviziei 16-a Infant. în intervalul dela 1—30 Mai 1920 a cond. pe indivizii mai jos notați pentru diferite fapte după cum urmează: 1. Ioan Unghiu din Bistrița, cond. la 6 luni închisoare pentru faptul de complice la escrocherie.

Pretoratul Diviziei a 2-a Vânători în intervalul dela 1—30 Mai 1920 a cond. pe indivizii mai jos notați pentru diferite fapte după cum urmează: 1. Marton László din Budapesta, cond. la 3 luni închisoare și 100 lei amendă pentru contrav. la ord. 8, 23 și 28 com. Tr.-Tr. 2. Bartha Gyula din Covasna, cond. la una lună închisoare și 100 lei amendă pentru contrav. la ord. 8, 23 și 28 com. Tr.-Tr. 3. Török Iosef din Simeria, cond. la 5 luni închisoare și 100 lei amendă pentru contrav. la ord. 8, 22 și 28 com. Tr.-Tr. 4. Roth Gyula din Ungaria, cond. la 1500 lei amendă pentru contrav. la ord. 8, 23 și 28 com. Tr.-Tr. 5. Stolez Iosef din Zolani, cond. la 3 luni închisoare și 100 lei amendă pentru contrav. la ord. 8, 23 și 28. 6. Molnak Eugen din Oradea-Mare, cond. la 2000 lei amendă pentru contrav. ord. 8, 23 și 28 Tr.-Tr. 7. Konos Lajos din Salontamare, cond. la 5 luni închisoare și 100 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 8, 23 și 28 com. Tr.-Tr. 8. Per Istvan din Salontamare condamnat la 3 luni închisoare și 200 lei amendă pentru cotrav. la ord. Nr. 8, 23 și 28. 9. Herteg Ladislau din Salontamare, la 6 luni închisoare și 2000 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 8, 23 și 28 Tr.-Tr. 10. Todor Pall din Cluj, la 3 luni închisoare și 150 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 8, 23 și 28 Tr.-Tr. 11. Ianko Laslo din Cluj, la 3 luni închisoare și 150 lei amendă pentru contrav. la ord. Nr. 8, 23 și 28 Tr.-Tr. 12. Petre Herendef din Oradia-mare, la 3 luni închisoare și 300 lei amendă pentru cotrav. la ord. Nr. 21 și 23 mod. com. Tr.-Tr.

Ș T I R I

Conzistorul arhidiecezan în ședința plenară din 22 Iunie v. sub presiunea părintelui mitropolit *Nicolae* a ales de referent în senatul episcopesc pe domnul *D. Coltofeanu*, fost secretar conzistorial, iar de secretar conzistorial pe absolventul de teologie și licențiat în filozofie, *Ioan Sandu*.

Protopop al Săliștei a fost ales Sâmbătă în 3 Iulie cu totalitatea voturilor, vrednicul paroh al Săliștei dl *Dr. Dimitrie Borcea*.

Pentru adunarea corespondenței lui Șaguna și publicarea ei, bunul creștin I. Mircea din București, a pus la dispoziția I. P. S. nostru mitropolit Nicolae suma de 30.000 coroane.

Noul tarif poștal, Dela 1 Iulie 1920 intră în vigoare noul tarif cu următoarele taxe: O scrisoare simplă, în oricare parte a țării 50 bani. - Cartă poștală închisă 50 bani, simplă 25 bani. - Imprimată: 10 bani de fiecare 50 grame. Ziare: 3 bani. - Cărți de vizită în plicuri deschise, 25 bani. - Probe de mărfuri: 50 bani, până la greutate de 50 grame. - Cartonul unui mandat poștal 25 bani; mandatele: până la 100 lei: 50 bani de fiecare 25 lei. Mandatele peste 100 lei: 2 lei de primă sută și un leu de fiecare sută (sau fracțiune) următoarea; mandate prii telegraf, cu 5 lei mai mult, - Telegramme: 30 bani de cuvânt. Pentru telegramme prezentate Duminică și în sărbători se mai plătește taxa de 2 lei. - Instalarea unui post telefonic 500 lei. Abonamentele telefonice: 600 până 1500 lei anuul. O convorbire la cabină, de fiecare 3 minute: 1- 8 lei. Ziarele beneficiază de o reducere de 30 la sută.

Reorganizarea clerului armatei. Mitropolitul Pimen al Moldovei a înaintat guvernului și ministrului de război un memoriu cu privire la situația preoților militari, preconizând ideea unei reorganizări a clerului armatei spre a putea corespunde cerințelor vremii. În acest memoriu mitropolitul Pimen descrie noua stare de spirit creată de marele război și arată importanța rolului se-l poate avea preotul în rândurile oștenilor. Demonstrând necesitatea unei vii activități culturale și spirituale în oștire, mitropolitul Moldovei dă și o direcție de reorganizare a clerului militar, încheind cu credința, că va realiza acest proiect pe care sinodul l-a adoptat.

CONVOCARE. Conform §-lui 2 din „Statutele Asociațiunii” și § 17 din „Regulamentul general al secțiilor științifice literare” convoc prin aceasta pe domniile membri, ai secțiilor, pe zilele de *1 și 2 August u. a. c. la orele 10 a. m., la Ședință Plenară* ce se va ține în sala de conferințe a muzeului Asociațiunii (Sibiu, strada Șaguna Nr. 6) cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea ședinței plenare. 2. Raportul secretarului literar către ședința plenară. 3. Stabilirea ordinii lucrărilor. 4. Ședințele singuraticilor secțiuni. 5. Eventuale propuneri. Sibiu, 10 Iulie 1920. *A. Bărscau*, prezident.

Comunicat. În ziarul „Nem, Nem, Soha”, Nr. 15 din 13 Mai, ce apare la Budapesta, s'a scris, că în jurul Sighetului Marmăției și Nagy-Szöllös soldații români se retrag în denandadă. „Soldații nu mai voiesc să se supună și ordinele nu le mai eșecută. Jăfuesc pretutindeni pe unde se retrag”.

Comandamentul trupelor de vest dă cea mai formală desmințire față de neadevărul scris cu tendința vădită de ziarul „Nem, Nem, Soha”, care a vrut de sigur să vorbească despre retragerea noastră în Mara-

mureș, conform stipulațiilor tratatului de pace. Trupele române în eșecutarea unor dispozițiuni, pe cari le socotesc contrarii intereselor noastre, dau toată dovada de un desăvârșit spirit de disciplină. Pretutindeni, unde se evacuează teritoriul cedat Cehoslovaciei trupele noastre sunt petrecute cu flori și urale, iar retragerea se face în cea mai bună ordine. *Comandamentul trupelor de vest.*

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”.

Nr. 461—1920.

Circulară

cătră despărțămintele „Asociațiunii”, cătră băncile populare în urma propagaudei făcute de „Asociațiune” și cătră întreaga obște românească.

Avem onoare a aduce la cunoștință, că „Asociațiunea” va continua să facă și în viitor propagandă pentru înființarea băncilor populare și va iniția și o propagandă vie pentru înființarea cooperativelor de producție și consum, instituții, care în vechiul Regat s'au înființat și funcționează cu înțele, pe când la noi abia a răsărit ici-colea câte una și și aceste neajutorate, în lipsa de organizație unitară, de controlul așa de necesar, de îndrumări binevoitoare și de credit în condiții favorabile.

Pentru organizarea și dezvoltarea numitelor instituțiuni, comitetul nostru central a cerut ajutorul „Casei centrale a Cooperativelor sătești de producție și consum” din București și al „Băncii agrare” din Cluj. Amândoua aceste ne-au promis concursul lor, în ce privește conferințarii, controlorii și capitalul necesar.

„Asociațiunea” va pune gratuit la dispoziția tuturor acelorora ce i se vor adresa statute și îndrumări pentru bănci și cooperative, tipărite din darul Dlui *Vasile Stroiescu*, iar registrele pentru contabilitate, pe seama cooperativelor, se vor procura dela Tipografia Cooperăției din București, fiind mai ieftine.

Alte imprimare pentru băncile populare se găsesc la noi, iar cele pentru cooperative la „Casa Centrală a Cooperativelor” în București.

Fiind convinși, că lipsa băncilor populare și cooperativelor la sate este una din lipsurile cele mai mari și pagubitoare înaintării poporului nostru, insistăm cu tot dinadinsul, și cu această ocazie, la organele despărțămintelor și agențiilor „Asociațiunii”, și la toți cărturarii și binevoitorii neamului nostru, ca să chibzuiască asupra înființării unei bănci sau unei cooperative în fiecare sat și să ne avizeze, pentruca să putem lua fără întârziere măsurile de lipsă pentru înființarea și organizarea acelorora; aceasta fiind calea cea mai nimerită și lesnicioasă de a spori și valoriza producția și de a iefteni articolele trebuincioase pectru traiu.

Avem convingerea, că organele „Asociațiunii” și întreaga obște neamului nostru sunt pătrunse de însemnătatea instituțiilor de care ne ocupăm aici, și tocmai din acest motiv credem că nu au trebuință de multă stăruință și indemnuri din partea noastră pentru înbrățșarea lor.

Dar e timpul suprem, ca ceace alte neamuri și chiar frații noștri din vechiul regat au făcut bun și de folos, să facem și noi fără zabava.

Timp de pierdut nu e; ori ce zi de întârziere ar însemna pierderi considerabile pentru particulari, pentru națiune și patrie.

Așteptăm deci, să vedem obștea românească la lucru în rânduri compacte și pe acest teren, rămas până acum necultivat.

Sibiu, în 23 Iunie 1920.

Parteniu Cosma,
președinte.

Romul Simu,
secretar.

Nr. 323 -- 1920.

Circulară

cătră onor. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiuni pentru literatura română și cultura poporului român“.

Toți ceice s'au interesat de lucrările „Asociațiunii“ știu cât de frumos se porniseră, înainte de războiu, aceste lucrări în despărțămintele acestei instituțiuni culturale. Aproape toate cele 87 despărțăminte, organizate până în 1914, lucrau pe întrecute: ținându-și regulat adunarea cercuală și ședințe de comitet, făcând propagandă culturală și economică, înființând biblioteci populare, ținând prelegeri și cursuri de analfabeți, înscriind membri de toate categoriile și ostenind, într'un mod vrednic de toată lauda, pentru cauza mare și sfântă a culturii noastre naționale.

Războiul a întrerupt, deodată, în mod brusc această lucrare plină de mari nădejdi.

În anul trecut, 1919, după o întrerupere de peste 5 ani, la înviatarea comitetului nostru central, o seamă de despărțăminte au început a se reculege, unele ținându-și adunarea cercuală; reconstituindu și și organele de conducere, înscriind un număr considerabil de membri, făcându și un plan de lucrare și stăruind cu harnică pentru realizarea lui. Alte despărțăminte au făcut mai puțin; dar s'a văzut că, între împrejurările date, și-au dat silința să desmortească spiritele chemându-le la împlinirea datorințelor, ce le au pentru înaintarea culturii românești.

O mare parte dintre despărțăminte, însă, nu au dat până acum nici un semn de viață.

Acum datorința au și aceste, toate până la unul, să se reorganizeze și să se pună pe lucru.

Între primele lucrări de reorganizare numim: *ținerea unei ședințe de comitet*, convocată de directorul despărțământului, în lipsa acestuia de subdirectorul sau de cel mai în vârstă din membrii comitetului, și *ținerea adunării cercuale*, care în cele mai multe despărțăminte nu s'au mai intrunit din anul 1913.

Dispozițiile pentru convocarea și ținerea adunării cercuale se cuprind în statute și în Regulamentul afacerilor interne pentru despărțăminte, din care trimitem spre orientare tuturor Direcțiunilor câte un exemplar.

Relevăm din aceste dispoziții în deosebi pe cea cuprinsă în §. 17 al regulamentului, în care se prevede,

că adunările cercuale ordinare au să se țină în se-mestru I al fiecărnii au, și dan expresiune dorinței, ca aceasta dispoziție, dacă nu cumva intervin cauze de neînlăturat, să fie îndeplinită din partea tuturor despărțământelor.

Între chestiunile, care pe lângă cele prevăzute în statute și regulamente, vor trebui puse în ordinea de zi a ședinței comitetului și a adunării cercuale, numărăm:

a) *chestiunea unei adunări a despărțământelor*, prin care despărțământele prea extinse, constătătoare din prea multe comune, vor fi a se acorda în baza principiului, ca ele întrucât se poate, să nu cuprindă un număr mai mare de 15—20 comune, avându-se mai ales în vedere împrejurarea, ca ele, întrucât se poate, să catreze cu plasele administrative (cercurile pretoriale).

În felul acesta lucrarea organelor din despărțământ se va înlesni foarte mult, va putea să devină mai efektivă și mai bogată în rezultate.

Această dispoziție se referă, îndeosebi la despărțământele, care au în administrarea lor comunele din două sau din mai multe plase, cum s. e. sunt desp. Orade, Caransebeș, Timișoara, Lugoj etc. și despărțământele care cadrează cu cuprinsul unei plase, dar constau din mai multe zeci de comune.

Referitor la arondarea de care ne ocupăm aici, rugăm pe domnii directori ai despărțământelor să prezinte comitetului central propuneri cât mai bine studiate și în consonanță cu interesele culturale ale poporului nostru din acele părți, recomandându-ne și persoanele, care ar fi să se încredințeze cu organizarea nouelor despărțăminte.

Pentru înființarea de despărțăminte nouă în județul Aradului și Cenadului, cum și pentru încorporarea la despărțământele din vecinătate a comunelor rămase din despărțământele Sân-Miclăușul-mare, Becicherecul-mare, Panciova, Vârșet și Biserica-albă, comitetul central a luat dispoziții deosebite.

b) Se va discuta *chestiunea organizării agențiilor comunale și a bibliotecilor populare*, făcându-se pașii de lipsă pentru a constata, unde se află astfel de agenții și biblioteci și din câte exemplare de cărți constau bibliotecile, — stăruind, totodată, pentru sporirea, distribuirea și îngrijirea cărților.

Observăm, că și comitetul central va spori în acest an bibliotecile populare existente și va înființa biblioteci nouă, cu cărți din darul dlui Vasile Stroiescu și cu alte scrieri ce-i stau la îndemână, în 3000 comune.

c) Învităm deci pe cărturarii noștri dela sate să constituie poporul în agenții ale „Asociațiunii“ și să ceară, prin despărțământul „Asociațiunii“, la care aparțin, câte o bibliotecă populară pe seama agenției înființate și să poarte grijă de ea. În legătură cu agențiile și bibliotecile populare se va pune la ordinea zilei și chestia *Caselor naționale*, care va trebui să ne preocupe pe toți, neîntrerupt, până când aceste case vor deveni realitate în toate satele noastre.

d) Referitor la *chestia cooperativă*, pentru care au să facă propagandă la noi 2 conferențieri, ce ni s'au

dat într'ajutor din partea Centralei cooperativelor din București, cum și persoanele destinate de Banca agrară de dincoace de munți, -- va fi bine dacă, cu ocazia adunării cercuale și prelegerilor populare, se va ține câte o prelegere, pregătind, și în chipul acesta, terenul pentru înfăptuirea cooperației în satele noastre; iar conducătorii însoțirilor sătești de credit s'au alte cooperative, cari au trebuință de îndrumări, cum și conducătorii comunelor, în care ar fi pregătit terenul pentru înființarea unei cooperative, să ne dea de știre spre a le trimite persoane cu cunoștințe speciale, care să înjghebeze cooperativa dorită și ca să le trimitem statutele și îndrumările necesare.

e) Atragem în deosebi atențiunea dlor directori ai despărțămintelor asupra §-lui 9 al statutelor, în care s'au făcut schimbări esențiale referitor la taxele de membri și asupra §-lui 40, conform căruia despărțămintelor le va reveni în viitor 50%, din taxele membrilor activi și ajutătorii încasate de ele, cum și alte venituri, -- ceea ce trebuie să fie un indemn pentru conducătorii lor, ca să înscrie un număr cât mai mare de tot felul de membri și să caute a spori și pe alte căi, mijloacele financiare ale despărțămintelor.

În legătura cu aceasta, atragem atențiunea dlor directori și asupra „Apelului” ce l'am trimis cu Nr. 232 a. c., referitor la înscrierea de membri, și-i rugăm să străluce cu tot dinadinsul pentru a împlini în interesul înaintării culturii noastre naționale, cât mai mult rugarea ce le-am adresat.

Sibiu, în 1 Maiu 1920.

A. Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar.

Nr. 214-- 1920.

Apel

cătră comunele noastre românești.

Avem onoare a aduce la cunoștința organelor comunale și a întregii obști a comunelor noastre de prețutindeni, că în vederea ridicării neamului nostru prin cultură și bunăstare materială, „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” cu sediul în Sibiu, a hotărât să inițieze și conducă, pe lângă celelalte lucrări de care s'a ocupat până acum, și o acțiune mai mare pentru înființarea de Case Naționale-culturale, în satele noastre și în centrele orășenești, în care să fie adăpostite Biblioteca și Agentura populară a „Asociațiunii”, însoțirea de credit, de producțiune și valorizare din comună și în genere, unde să se concentreze tot ce țintește înaintarea culturală și economică a unei comune sau a unei regiuni.

Spre acest scop am și pregătit o schiță și un regulament și am făcut pașii de lipsă pentru pregătirea planurilor, pe care să le punem la dispoziția comunelor, care ni s'au adresat, și până acum, în aceasta privință și ni se vor adresa, dupăcum avem nădejde, tot mai cu stăruință în viitor.

Spre a ajunge mai cu înlesnire scopul ce îl avem în vedere, am adresat onor. Secretariat general al agriculturii rugarea, să ia măsurile de lipsă, prin organele ce conduc reforma agrară, ca în fiecare comună să se designeze un intravilan potrivit pe seama Casei Națio-

nale-culturale, cum și câteva (2-3) jugere de pământ în apropierea comunei pentru grădini și ferme (economii) model.

Convinsi de trebuința urgentă a înfăptuirii mijlocului de cultură, de care ne ocupăm, avem nădejdea, că organele comunale, împreună cu preoții, învățătorii și alți fruntași din comune, înțelegând, și dâșii că în România întregită se impune, chiar dela început, crearea acestei instituții în toate comunele noastre, vor interveni luminând obștea poporului, asupra importanței Caselor Naționale-culturale și a economiilor de model, și astfel vor startii cu toții, cerând și din partea dâșilor, dela organele cari săvârșesc reforma agrară, destinarea unui intravilan și câtorva jugere în hotarul comunei pentru scopurile suspomenite.

În modul acesta, prin ajutor împrumutat, vom ajunge cu un pas mai aproape de ținta dorințelor noastre: de a ne vedea ridicați în cultură și bunăstare materială, pe o treaptă cu neamurile cari până acuma au mers tot înaintea noastră și pe care datorită avem să le ajungem și, dacă se poate să le și întrecem.

Sibiu în 15 Maiu 1920.

Andrei Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar.

Concurs.

Se escrie concurs pentru întregirea postului de învățator la școala confesională gr. or. română din comuna **Ghertenis**, tractul protopresbiteral al Vârșetului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, cu următoarele

Emolumente:

1. Salar fundamental dela cult 1200 cor. iar restul întregire dela stat.
2. Cortel în natură cu grădină de 1200 st. □
3. Pentru participarea la adunarea generală inv. 100 coroane.
4. Pentru adunările despărțămintelor inv. 100 cor.
5. Pentru conducerea corului deja înființat 150 cor.
6. Dela înmormântări, unde va fi poftit, cu liturgie 4 cor., fără liturgie 2 cor.

Alesul învățator e îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrui tinerimea școlară în cântările bisericesti, a purta scripturistica în ședințele sinodului și comitetului parohial și a face socoțiile atât cele bisericesti, cât și cele școlare cu remunerație de 60 cor.

Preferiți vor fi aceia, cari sunt în stare a conduce corul deja înființat.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta rugările de concurs Ven. Conzistoriu diecezan, -- a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare, pentru de a-și arăta dexteritatea în tipic și cantorat, dar nici de cum în ziua în care se va ține alegerea.

Ghertenis, la 9-23 Maiu 1920.

2-3

Petru Șandru m. p.   **Pamfilie Jurcovi** m. p.
președ. com. par.   not. com. par.

Pentru conformitate: *Alex. Ogârlaciu*, paroh ort. rom.

Pe baza ordinațiunii Ven. Conzistoriu diecezan dto 21 Martie a. c. Nr. 3541 șc. ex. 1919 se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului de învățator dela școala noastră confesională gr. or. română din **Recița-Montană**, pe lângă următoarele beneficii:

1. Salar în bani gata 1200 cor. iar restul dela stat.
2. Bani de locuință 600 cor.
3. Scripturistica 50 cor.
4. Conferințe și adunarea generală 50 cor.
5. Pentru facerea socoților bisericești și școlare, precum și pentru purtarea tuturor agendelor scripturistice 100 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 10 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară dela toate școalele de aici în cântarea bisericească și a forma cu dâșii cor și a cânta în toate Duminicile și sărbătorile în sânta biserică.

Preferiți vor fi cei ce au cunoștință muzicală și în stare a conduce corul vocal.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă resursele lor Prea On. Oficiu protopresbiteral din Bocșa-Montană, fiind poftiți a se prezenta în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, însă nu în ziua de alegere.

Recița-Montană din ședința comitetului parohial ținută la 10/23 Aprilie 1920.

Ioan Cristoi

2—3

Mihai Cristoi

președinte

notar.

În conțelegere cu mine: *Petru Ieremia*, adm. protopresb.

Pentru ocuparea definitivă a postului al II-lea de *învățător* la școala confesioană gr. ort. română din **Olosag**, protopresbiteratul Logojului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata dela comuna bisericească 100 cor.
2. Înregirea dela stat votată sub Nr. 109291 din anul 1914.
3. Cortel în natură cu jumătate lanț grădină.
4. Pentru adunarea generală învăț. dela comuna 30 cor.
5. Pentru conferința învăț. dela comună 12 cor.
6. Pentru scripturistica 8 cor. tot dela comună.
7. Dela înmormântări 1 cor. 60 fil. cu liturgie, iar fără liturgie 80 fil.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta însuș biserică la toate slujbele dumnezești, a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești și a compune socoțile cultului pentru care va primi o remunerațiune de 20 cor.

Recurenții au a se prezenta în sfânta biserică în vre-o duminică sau sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare.

Resursele provăzute cu documentele de lipsă au a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral din Logoj în timpul reglementar.

Olosag din ședința comitetului parohial ținută la 12/25 Aprilie 1920.

2—3

Ioan Enuica m. p.

președ. com. par.

Toma Zgriba m. p.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu* protopresbiter.

Pentru întregirea în mod definitiv a postului de *învățător* dela școala confesională gr. ort. română din **Stamora-Română**, protopresbiteratul Buziașului, comitetul parohial escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele:

1. Salar fundamental din cult 1000 cor., iar restul ca întregire dela stat.
2. Pentru conferința și adunarea generală învățat. 20 coroane.

3. Pentru scripturistica 10 cor.

4. Locuință în natură cu o grădină de legume de 500 st.□

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor.

6. Pentru facerea socoților de cult, precum și pentru purtarea agendelor comitetului și sinodului parohial 10 coroane.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești.

Preferiți vor fi cei capabili a instrua și conduce cor vocal.

Comitetul parohial dorțe, ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică (escluziv ziua alegerii) a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Resursele instruate cu documentele necesare, sunt a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș în timpul reglementar.

Stamora-română, din ședința comitetului parohial ținută la 9. Novembre n. 1919.

2—3

Gheorghe Clecan m. p. **Gruia Demenescu** m. p.

preot. președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Popa*, protopresbiter.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională ort. română din comuna **Toager**, tractul protopresbiteral al Ciacovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 1000 cor. anual.

2. Venitul alor 514 jughere pământul școlii esarendate pe anii economici 1919—20, 1920—21, 1921—22 cu 745 cor. anual.

3. Venitul alor 3 jughere de pământ din locul numit „Cocini” cedate din partea comunei politice cu ocazia comasării pământului din Toager întâmplată la anii 1897—1898 în folosința învățătorului, care de asemenea este esarendat pe anul economic 1919/1920 cu 1200 coroane.

4. Pentru adunarea generală și conferințele învățătoresci 36 coroane.

5. Pentru agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial și pentru facerea socoților bisericești și ale cultului 60 coroane.

6. Dela înmormântări și parastase unde va fi poftit 2 coroane.

7. Locuință în edificiul școalei cu grădină core-spunzătoare.

Pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ îngrijește comuna bisericească.

Învățătorul ales este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a lua parte și a conduce tinerimea școlară la toate slujbele dumnezești și a purta toate agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Preferiți vor fi cei cu cunoștințe muzicale, dela care se așteaptă să înființeze și conducă cor bisericesc.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați să-și înainteze petițiile înzestrate conform normelor din vigoare

Prea Onorabilului Oficiu protopre biteral din Ciacova, și să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cele bisericesti.
Toaiger la 1, 14 Martie 1920.

2-3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului *învățător* la școala confesională ort. română din comuna **Mâniom**, protopresbiteratul Bocșa-Montană, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 1000 cor., iar restul întregire dela stat.
2. Pentru scripturistica 12 cor.
3. Pentru conferința și adunarea generală învățătorească 10 cor.
4. Cortel în natură și $\frac{1}{4}$ juger grădină.
5. O livadă de 2 (două) jugere.
6. Dela înmormântări cu liturgie 2 cor. fără liturgie 1 cor.

Alesul învățator pe lângă instrucțiunea școlară are a purta fără altă remunerațiune cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericesti și a conduce corul bisericesc deja înființat.

Alesul învățator are a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune preliminarul bisericesc de cult, repartiția cutlului și a compune socoțile de cult și ale bisericii pentru o remunerațiune de 20 cor.

Recurenții au a-și substerne petițiunile conform normelor din vigoare la Prea On. Oficiu protopresbiteral din Bocșa-Montană, să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească, în ziua alegerii.

Mâniom din ședința comitetului parohial ținută la 22 Martie (4 Aprilie n.) 1920. 2-3

Alxandru Dobrescu m. p. **Ioan Meilă** m. p.

președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: Petru Ieremia adm. protopresb.

Pe baza decisului Venerabilului Conzistoriu diecezan ddto 3 Ianuarie 1920 Nr. 3463 ex 1919 se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de *învățător* dela școala confesională gr. or rom. din comuna **Goruia**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Bani dala comuna bisericească 1000 cor.
2. Pentru participarea la conferința și adunarea generală 40 cor.
3. Scripturistica școlară 30 cor.
4. Dela înmormântări, unde va fi poștit 2 cor.
5. Locuință liberă cu grădină de legumi.

Alesul învățator este îndatorat a conduce tinerimea școlară la toate serviciile dumnezeesti, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii și elevele de școală, în cântările bisericesti și a compune socoțile bisericesti și ale cultului.

Doritorii de a ocupa acest post, au a substerne petițiunile lor instruate conform normelor prescise, Prea Onorabilului Oficiu protopresbiteral din Oravița și să se prezinte în sf. biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, dar nu în ziua de alegere.

Goruia din ședința comitetului parohial ținută la 16/29 Februarie 1920.

2-3

Comitetul parohial.

Mateiu Popoviciu m. p. **George Ștefan** m. p.

președ. com. par.

not. ad hoc al com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Ștefan* adm. protopresb.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de *învățător* dela școala confesională gr. ort. română din comuna **Ciudanovița** se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele:

1. Salar dela comuna bisericească 600 cor. Restul și eventuale gradațiuni se vor cere dela stat.
2. Pentru scripturistica 40 cor.
3. Pentru conferință 30 cor.
4. Dela înmormântări 2 cor.
5. Locuință în natură.

Alesul învățator este obligat a instrua școlarii în cântările bisericesti și a-i conduce regulat la sf. biserică în toată Duminică și sărbătoarea precum și a purta cantoratul în și afară de biserică, pentru ce primește în folosință pământul școlar de 2 jugere după care va plăti însă darea reg. și comunală.

Recurenții să-și substeernă rugările P. On. Oficiu protopresbiteral din Oravița adresate comitetului parohial din Ciudanovița.

Ciudanovița, din ședința comitetului parohial ținută la 2 Martie 1920 st. n. 2-3

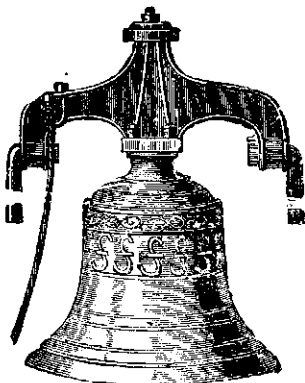
Ianăș Gruia m. p.

președ com. par.

Ianăș Buia m. p.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Ștefan* adm. protopresb.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,

turnătorie de clopote

și fabrică de scaune de fier pentru clopote

Timișoara-Fabric.

28-52

Calculări de preț se trimit gratuit.

„MUNTEANA“ cassă de păstrare societate pe acțiuni în CORNEREVA.

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de păstrare societate pe acțiuni „Munteana“ din Cornereva, sunt invitați prin aceasta la

a XV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cornereva, **Duminecă în 2'15 August 1920** la 2 ore p. m. în localul institutului, cu următorul

Program :

1. Deschiderea și constituirea adunării generale. - 2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, aprobarea bilanțului și darea absolutului. - 3. Împărțirea profitului net. - 4. Alegerea unui membru în direcțiune. - 5. Eventuale propuneri, conform §-lui 11 din statute.

Direcțiunea.

NB. Domnii acționari se fac atenți la dispozițiile § 13 din statute, amăsurat cărora, au să depună acțiunile împreună cu eventualele plenipotențe la cassa institutului, până la 12 August st. n. a. c. orele 12 a. m.

ACTIVA		CONTUL BILANȚ				PASIVA	
Cassa	176954 92			Capital societar	100000	—	
Bon la bănci	223211 70	400166 62		" " ultima emisiune	37300	—	137300
Cambii de bancă		194844	—	Fonduri :			
Credite de Conturent		20500	—	de rezervă	32102	97	
Efecte		14260	—	" binefaceri	1286	19	
Realități, marfă etc.		191772	58	" petru dubioase	1500	—	
				" cultural	777	20	35666 36
				Depuneri			589721 06
				Dividende neridicate			2605
				Diverse conturi creditoare			37036 70
				Interese transitoare			4433
				Profit transpus			523 04
				Profit net			14258 04
		821543	20				821543 20

DEBIT		CONTUL PROFIT ȘI PERDERI				CREDIT	
Interese de depuneri			16238 60	Interese :			
Contribuții :				dela cambii	14657 03		
" după depuneri	2243 88			" conturent	11967 19		
" directe	4663 67	6907 55		" efecte	950		27574 22
Spese :				Provizii			5112 74
salarii	7050			Diverse venite			16835 67
de birou	3868 44	10918 44					
Chirie		1200	—				
Profit net		14258 04					
		49522 63					49522 63

Ioan Grozavescu m. p.
director executiv.

Cornereva la 30 Iunie 1920.

Gheorghe Belcota m. p.
contabil.

Direcțiunea :

Dominic Rațiu m. p.
președinte.

Gheorghe Armaș m. p.

Petru Fotoc m. p.

Crăciun Brinzei m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile de față și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Cornereva la 15 Iulie 1920.

Comitetul de supraveghiere :

Dr. Virgil Nemoian m. p.

Mihail Mihályi m. p.

Ioan Radulescu m. p.

Nistor Cernescu m. p.

Simion Ion m. p.

Mihail Cherecheș m. p.

Onorată adunare generală !

Subsemnatul Comitet am examinat bilanțul anului expirat, care încheie la 30 Iunie a. c. cu un profit curat de Cor. 14258'04 și aflându-l compus pe baze solide îl recomandăm spre primire.

4% pentru scopuri de binefaceri	570'32
4% interese capitalului soc. ultima emisiune	896'59
Supradotare fondului de rezervă	492'83
La dispoziția direcțiunii	310'—

La oaltă 14258'04

Vă rugăm mai departe ca să decideți împărțirea profitului curat precum urmează :

După aceste vă rugăm, se binevoști a da direcțiunii cum și subsemnatului comitet de supraveghiere absolutul pentru anul expirat.

6% dividendă acționarilor	6000'—
20% fondului de rezervă	2851'60
12% tantiema direcțiunii	1710'90
6% " comitetului	855'48
2% " dir. executiv	285'16
2% " funcționarilor	285'16

Cornereva la 15 Iulie 1920.

**Comitetul de supraveghiere al
cassii de păstrare societate pe
acții „MUNTEANA“.**